

BRIGHT GREEN ISLAND VISIONEN

BORNHOLMERMÅLENE
FREM MOD 2035

BRIGHT GREEN ISLAND
VISIONEN

Bright Green Island visionen - Bornholmermålene frem mod 2035

Udgivet af Bornholms Regionskommune juli 2018.

Fotos: Bornholms Regionskommune, Destination Bornholm m.fl.

Tryk: KLS PurePrint. Cradle-2-Cradle. 100 procent økologisk nedbrydelig. CO₂-neutral tryksag.

Kontakt og mere info

BRIGHT GREEN ISLAND-KOORDINATOR / Lena Schenk / lena.schenk@brk.dk / 56 92 13 16

HJEMMESIDE / www.brightgreenisland.dk

FACEBOOK / www.facebook.dk/brightgreenisland.bornholm

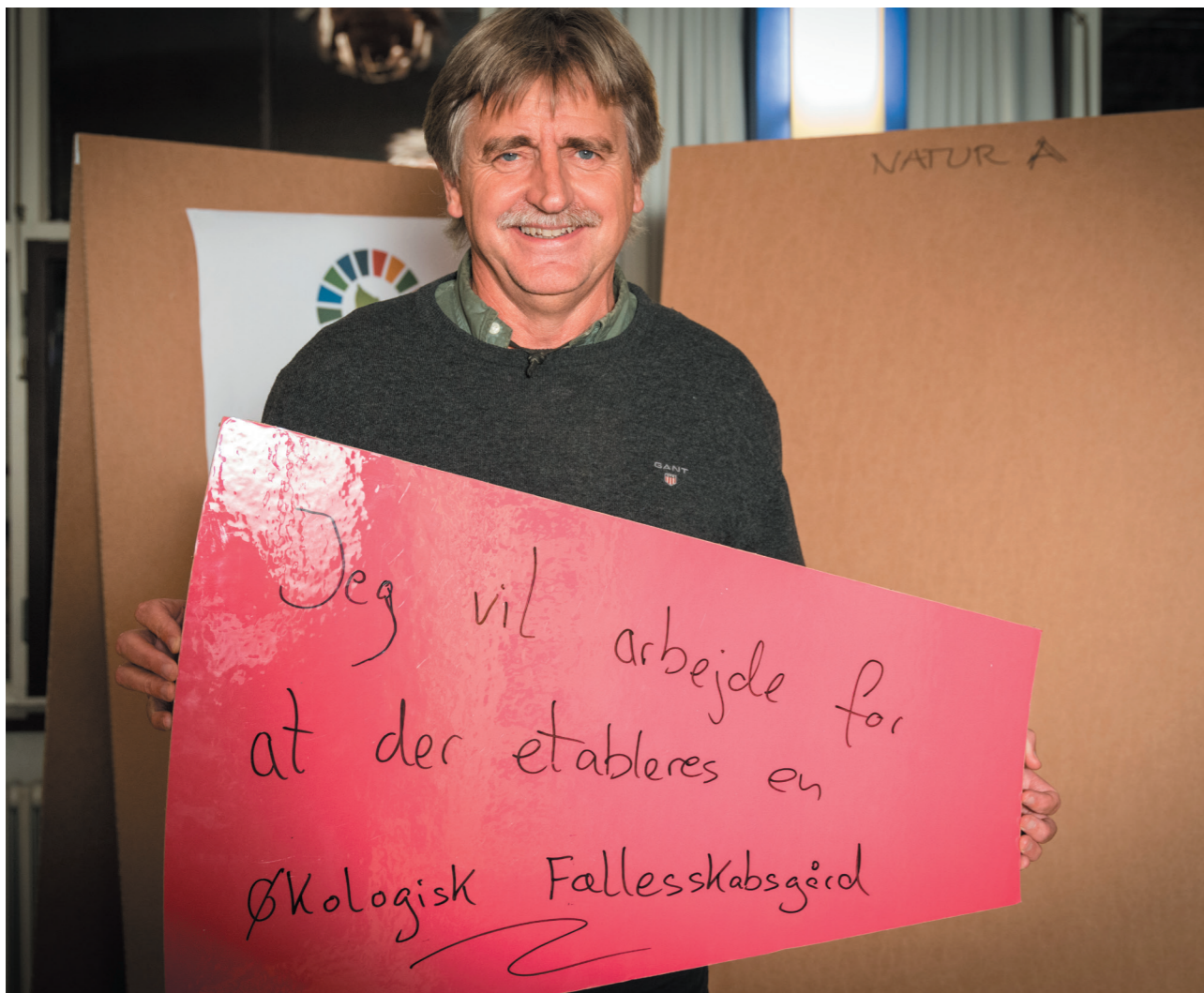

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

BRIGHT GREEN ISLAND VISIONEN

FORORD BRIGHT GREEN ISLAND TAGER HUL PÅ NY FASE

At ville omstille et helt ø-samfund med cirka 40.000 borgere, masser af virksomheder, affaldsindsamling, biler, daginstitutioner, museer, husstande, skoler, biblioteker, svømmehaller, ældrepleje, vandværk, gadebelysning, brandvæsen, hospital, havne og meget mere til et bæredygtigt og klimavenligt samfund, er ikke noget, man gør med et knips med fingrene.

På Bornholm har vi siden 2008 besluttet os for at tage det lange seje træk, det kræver at skabe grundlæggende miljørigtige forandringer, som giver mening for eftertiden. Og vi har arbejdet de sidste 10 år på at sætte skub i udviklingen hen imod en større bevidsthed om det at leve grønnere.

Vi kan rundt omkring på øen i dag se masser af eksempler på de konkrete tiltag, vi indtil videre

har fået sat i søen. Vi har omstillet hovedparten af vores produktion af el og varme til i dag at være baseret på vedvarende energikilder, den kommunale bilpark er ved at blive udskiftet til ældre køretøjer, og i 2015 åbnede det bæredygtige konferencehotel Green Solution House for at nævne nogle eksempler.

Vi er kommet langt med vores fælles drøm, og nu tager vi skridtet ind i den næste fase, som peger frem mod 2035. Sammen har mange af øens aktive mennesker,

politikere, erhvervsvirksomheder, foreninger og organisationer defineret otte overordnede Bornholmermål, som er vores ledetråde for den næste fase af Bright Green Island.

Denne publikation handler om, hvorfor vi på Bornholm bliver ved med at drømme om at skabe et bæredygtigt og klimavenligt samfund – og hvilke veje vi vil gå de næste mange år for at nå vores fælles mål.

Winni Grosbøll, borgmester.

BRIGHT GREEN ISLAND VISIONEN

VORES VISION BORNHOLMERMÅLENE

På Bornholm vil vi i 2035 være et bæredygtigt og klimavenligt ø-samfund, fordi vi tror på, at en holdbar fremtid for vores ø handler om klogt og bæredygtigt at udnytte og værne om vores fælles ressourcer. Arbejdsindsatsen kalder vi Bright Green Island – og målene vi sigter mod, Bornholmermålene.

De otte Bornholmermål vi sigter efter ...

- #1 BORNHOLM GØR BÆREDYGTIGHED TIL EN GOD FORRETNING**
- #2 BORNHOLM FØRER REGNSKAB MED SIN GRØNNE OMSTILLING**
- #3 BORNHOLM VIL TIL ENHVER TID VÆRE ET FORBILLEDE SOM ET KLIMAVENLIGT SAMFUND**
- #4 BORNHOLM KØRER GRØNT PÅ LAND**
- #5 BORNHOLM KOBLER BÆREDYGTIGHED OG BOLIGER MED KULTUREL IDENTITET**
- #6 BORNHOLM ER FYRTÅRN FOR BÆREDYGTIGE DANSKE FØDEVARER**
- #7 BORNHOLM GØR SIN NATURRIGDOM TIL EN DEL AF BUNDLINJEN**
- #8 NÅR JEG ER PÅ BORNHOLM, ER JEG EN DEL AF BRIGHT GREEN ISLAND**

HVORFOR VIL BORNHOLM BRIGHT GREEN ISLAND?

Bornholm er en unik ø. Vi bor midt i noget af Danmarks mest spektakulære natur. Bornholm er et helt og sammenhængende minisamfund. Vi lever et liv med korte afstande til både hinanden, naturen og havet. Det giver overskuelighed, nærhed og mulighed for mange stærke sociale relationer. Det giver plads til ro, fordybelse, dynamik, inspiration, innovation, fællesskab, samarbejde og fleksibilitet.

Vi har samtidig vigtige udfordringer. Vi skal sikre en grøn omstilling af hele vores samfund. Og vi skal sikre, at befolkningstallet på øen går i vejret. Kun på den måde kan vi bevare et levende og robust samfund – og overlevere en bæredygtig ø til kommende generationer.

Bright Green Island-visionen fortæller os, hvad vi kan gøre for, at Bornholm bliver et attraktivt, bæredygtigt, robust og selvbærende samfund. De otte Bornholmermål sætter samlet set en kurs for det bornholmske samfund. Visionen er en løftestang, der tiltrækker ny viden, nye partnerskaber, nye

virksomheder og arbejdspladser samt flere folk til øen.

De otte Bornholmermål hænger tæt sammen med FN's 17 verdensmål og bidrager dermed til en klode i bedre balance.

Jo flere der tager del i Bright Green Island-visionen og aktivt arbejder med Bornholmermålene desto større sammenhængskraft, øget dynamik og tydeligere identitet.

- Bright Green Island-visionen udvikler Bornholm i bæredygtig retning ved at tiltrække nye virksomheder og erhvervsaktive indbyggere til øen.
- På Bornholm kan vi noget særligt, og vi er rigtig gode til det. Ved at adskille os positivt fra det øvrige land og den store verden, tiltrækker vi nye virksomheder og mennesker til øen og skabe et samfund, der består og udvikler sig – også om 10, 20 og 50 år.
- Vi skal blive endnu bedre til at gøre bæredygtighed til en god

forretning. Vi skal udnytte, at Bornholm nærmest er skræddersyet til at fungere test-ø. Bornholm har en styrkeposition som i mange sammenhænge kan bruges til at udvikle lokale og regionale løsninger på de globale udfordringer.

- Bright Green Island-visionen vil tage livtag med køb, forbrug og smid væk livsstilen. Vi skal udvikle en model, rutiner og systemer, som sikrer, at vi også i fremtiden har adgang til de værdifulde ressourcer. Genbrug og genanvendelse bliver nøgleord. Produkter og deres indholdsstoffer skal igen og igen indgå i kontinuerlige kredsløb – og på den måde bevare deres værdi.
- Med Bright Green Island-visionen bliver Bornholm en del af den globale klimadagsorden. Vi tager ansvar lokalt og tænker globalt.

INDEX BRIGHT GREEN ISLAND VISION

#1 Bornholm gør bæredygtighed til en god forretning	12
#2 Bornholm fører regnskab med sin grønne omstilling	14
#3 Bornholm vil til enhver tid være et forbillede som et klimavenligt samfund	16
#4 Bornholm kører grønt på land	18
#5 Bornholm kobler bæredygtighed og boliger med kulturel identitet	20
#6 Bornholm er fyrtårn for bæredygtige danske fødevarer	22
#7 Bornholm gør sin naturrigdom til en del af bundlinjen	24
#8 Når jeg er på Bornholm, er jeg en del af Bright Green Island	26
FNs verdensmål og Bright Green Island	29
Bright Green Island test-ø	31

BORNHOLMERMÅL #1

BORNHOLM GØR BÆREDYGTIGHED TIL GOD FORRETNING

Vi gør grønne løsninger til et særkende for Bornholm. Vi skaber udvikling og omsætning ved at udnytte øens bæredygtige vækstpoteiale til at tiltrække ny viden, nye partnerskaber, nye virksomheder, ny kapital og nye tilflyttere til øen.

MÅLSÆTNING

- Endnu flere nationale og internationale virksomheder skal bruge Bornholm til at teste og commercialisere bæredygtige projekter, viden og lokal produktion.
- Bornholm er frontløber – og gennem partnerskaber, netværk og fællesskaber realiserer vi danske og globale bæredygtighedsmål. Bornholm udnytter sine stedbundne styrkepositioner til at udvikle den cirkulære økonomi*, som er ét af flere værktøjer i den grønne omstilling.
- Vi vil sikre, at Bornholm er førende til at omsætte viden og bæredygtighed til kommerciel succes – lokalt og globalt.
- Vi vil udnytte og markedsføre, at vi har mange virksomheder med klare bæredygtighedsmål.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Bæredygtig Bundlinje Bornholm: flerårigt projekt, der skal sikre energieffektiviseringer og grønne forretningsmodeller i små og mellemstore virksomheder.
- EcoGrid 2.0: tester og udvikler fremtidens elnet.
- Energisimulatoren: Bornholmsk udviklet model for simulering af integrerede energisystemer, der kan teste, integrere, synkronisere og prioritere løsninger i et virtuelt miljø og skaber scenarier på basis af rå mængder virkelighedsnære data og relationer: forbrug af strøm og varme, markeder, geografi, teknologi, forsyningssikkerhed, lovgivning og økonomisk råderum.
- Arbejder på at etablere Bornholm som national test-ø på energiområdet.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Udarbejde strategi for cirkulær økonomi med fokus på genanvendelse af byggematerialer / cirkulær nedrivning, bæredygtige kommunale indkøb, cirkulær forsyning og industriel symbiose.
- Understøtte bæredygtige klynge- og partnerskaber.
- Udvikle en specifik erhvervsstrategi, der går skridtet videre, så Bornholm bliver hub eller Living Lab for produktion af grønne løsninger, fx inden for energi, fødevarer og kunsthåndværk.

* I dag udvinder vi råstoffer, vi fremstiller produkter, vi forbruger – og vi smider ud. På den måde mister vi ufattelige mængder ressourcer og råstoffer. I cirkulær økonomi indgår produkter og indholdsstoffer i kontinuerlige kredsløb. Det sikrer, at produkterne bruges flere gange – eller at materialerne igen og igen bliver brugt i nye produkter. Cirkulær økonomi betyder, at vi designer og producerer vores varer og produkter, så de i størst muligt omfang kan genanvendes eller genbruges. I cirkulær økonomi er der optimalt set ingen ressourcer, der går tabt: Alle materialerne og råstoffer bevarer deres værdi.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

BORNHOLMERMÅL #2

BORNHOLM FØRER REGNSKAB MED SIN GRØNNE OMSTILLING

Vi vil udvikle modeller, der giver et tydeligt billede af, hvor langt vi er kommet med den grønne omstilling. På den måde får fremtidens politiske prioriteringer mere effekt. Ved at føre regnskab med vores grønne omstilling kan vi skabe lokalt engagement, vi kan sikre det bornholmske erhvervsliv vigtig viden - og samtidig styrke branding af Bornholm.

MÅLSÆTNING

- Bornholm aflægger hvert år et regnskab som dokumenterer øens bæredygtige udvikling hos kommunen, virksomhederne og husholdningerne.
- Flest mulige bornholmske virksomheder skal arbejde med miljøcertificering og/eller være omfattet af en Bright Green Island-certificering.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Bornholm har en unik simuleringssmodel, der kan måle CO₂-udslippet fra alle sektorer af det bornholmske samfund bortset fra trafik.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Udvikle et bæredygtigt regnskab for Bornholm. Regnskabet skal blandt andet omfatte CO₂-regnskab, ressourceregnskab og dokumentere projekter under den cirkulære økonomi.
- Udvikle smileyordning eller en Bright Green Island certificering til øens virksomheder i partnerskab med Business Center Bornholm og øens virksomheder.
- Udvikle den bornholmske simuleringssmodel, så den også omfatter transport og dermed kan producere et estimat af øens samlede CO₂-udslip.
- Indføre en erhvervspris til virksomheder, som har investeret i bæredygtighed og grøn omstilling.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

BORNHOLMERMÅL #3

BORNHOLM VIL TIL ENHVER TID VÆRE ET FORBILLEDE SOM ET KLIMAVENLIGT SAMFUND

Store dele af vores energiforbrug kommer i dag fra CO₂-neutrale og bæredygtige kilder - og Bornholm fungerer i dag som det gode eksempel i forhold til den globale klimadagsorden. Den position skal fastholdes og udbygges - ultimativt skal vi gå så langt som at binde mere CO₂, end vi forbruger.

MÅLSÆTNING

- 2025: Bornholm er et CO₂-neutralt samfund baseret på vedvarende og bæredygtig energi. Bornholm har gennemført store reduktioner CO₂-udledningen i de forskellige sektorer.
- Mod 2035 arbejder vi hen imod et nuludledningssamfund, hvor vi fortsætter med at reducere udslippet af CO₂, for at fastholde Bornholms position som forbillede - og bruge målsætningen som en løftestang til at skabe innovation og udvikling på Bornholm.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- 100 % af den strøm der produceres på Bornholm kommer fra vind, sol og biomasse – under normale driftsforhold. (Vi producerer tæt på 75 procent af vores forbrug, resten købes via søkabel fra Sverige).
- Mere end 12.000 bornholmske husstande og virksomheder får fjernvarme primært fra lokale ressourcer som flis, halm, gylle og affald. Samlet set får over 80 procent af øens varmen fra sol, vind og biomasse.
- Vi undersøger, om vi kan producere biogas af vores husholdningsaffald. Biogassen kan enten bruges i fjernvarmen eller som drivmiddel til lastbiler og busser.
- Vi omstiller al vores gadebelysning til energieffektiv LED-belysning med bevægelsessensorer, som regulerer lysniveauet.
- Prioriterer fortsat energirenovering af de kommunale bygninger.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Højne den grønne viden på energiområdet hos bornholmerne gennem øget oplysning og involvering.
- Producere fornøden grøn energi lokalt.
- Lagre energi lokalt.
- Reducere andelen af biomasse til el og varme.
- Optimere ressource- og energiforbruget gennem intelligent forbrug og reduktioner.
- Udvikle den bornholmske simuleringsmodel, så den også omfatter transport og dermed kan producere et estimat af øens samlede CO₂-udslip.
- Udvikle næste generation strategisk klima- og energiplan med en stærkere forankring i virksomheder og befolkning.

BORNHOLMERMÅL #4

BORNHOLM KØRER GRØNT PÅ LAND

Biler, busser, traktorer, lastbiler og motorcykler står for den største del af vores CO₂-udslip. Én af løsningerne er flere elbiler, el-motorcykler, brintbiler, gasbusser og -lastbiler på de bornholmske veje. Der er samtidig et stort potentiale i at modne den teknologi, som i dag findes til intelligent samkørsel - f.eks. via et samarbejde mellem det private og de offentlige transportsystemer.

MÅLSÆTNING

- Grøn transport skal være det nemme valg i hverdagen, i hjemmet, i virksomheden og i det offentlige rum.
- Vi vil gøre samkørsel og deleøkonomisk kørsel til et aktiv for borgere og erhvervsliv.
- Vi vil samtænke offentlig og privat transport i videst muligt omfang.
- Vi vil gå foran, så offentlig transport kører på fossilfri energi.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Bornholm leverer flest og billigst producerede bustimer pr. indbygger i Danmark og har optimeret det samlede energiforbrug ved investeringer i nyeste dieselt teknologi og tilpasninger af rutenettet.
- Har besluttet at omstille al kollektiv trafik og offentlig kørsel til el/fossilfri brændstof inden 2025: Delmål 2019: bybus drift, 2025: al kollektiv trafik.
- Understøtter omstilling til elbiler på hele øen, bl.a. ved at opgradere infrastrukturen af lademuligheder for elbiler.
- Implementeret flådestyring af de offentlige køretøjer til at sikre optimal bæredygtig drift.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Afklare om, vi kan producere biogas på basis af husholdningsaffald og evt. bruge biogassen som drivmiddel til lastbiler og busser.
- Analysere og teste i hvor stort omfang det er muligt at nedbryde grænserne mellem offentlig og privat kørsel.
- Implementere en bornholmsk version af en eksisterende app til samkørsel.

BORNHOLMERMÅL #5

BORNHOLM KOBLER BÆREDYGTIGHED OG BOLIGER MED KULTUREL IDENTITET

Vi ønsker energieffektivitet i øens smukke, gamle og unikke huse - samtidig med at vi bevarer husenes identitet og Bornholms særlige bymiljøer i købstæder og landsbyer. Der skal også være plads til udvikling af boligtyper- og miljøer til glæde for både nuværende og nye bornholmere.

MÅLSÆTNING

- Vi vil have attraktive og bæredygtige boligtilbud, der matcher øens borgere og tilflyttere.
- Vi vil bygge videre på en kulturel identitet og særkende i vores fysiske miljø, der afspejler det særligt bornholmske.
- Vi vil definere bornholmsk bæredygtigt byggeri i et manifest til brug for private og offentlige byggerier og renoveringer.
- Vi vil gennemføre bæredygtig renovering af boliger, hvor materialerne er bæredygtigt produceret eller kommer fra genbrug.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Udvikler marked for genbrug af lokale byggematerialer gennem et projekt om cirkulær nedrivning, i partnerskab mellem kommunen, BOFA og lokale virksomheder.
- Tilbyder rådgivning om energirigtig renovering i private huse og gårde igennem initiativet, Bedre Bolig Bornholm.
- Prioriterer fortsat energirenovering af de kommunale bygninger.
- Styrker grundlaget for at kunne sikre bevaringsværdige bymiljøer.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Udvikle en strategi eller manifest for bæredygtigt og cirkulært offentligt byggeri.
- Afsøge mulighederne for at imødekomme konkrete borgerønsker omkring nye boformer og bæredygtig byggeri i landzone.
- Udvikle inspirationskatalog til alle øens boligejere omkring bæredygtigt byggeri og renovering.
- Værne yderligere om den bornholmske unikke bygnings-tradition i byerne og på landet.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

BORNHOLM ER FYRTÅRN FOR BÆREDYGTIGE DANSKE FØDEVARER

Vi vil fastholde og udvikle Bornholms lange tradition for fødevarer af høj kvalitet. På den måde skaber vi nye arbejdspladser, økonomisk vækst og grøn innovation. Vores fødevarer udgør en hjørnesten i den grønne omstilling - og er samtidig en vigtig del af det danske spisekammer. Bornholmske fødevarer er i rivende udvikling og mødes med en stor og stigende opmærksomhed fra de udenlandske markeder.

MÅLSÆTNING

- Gennemfører Bornholms fødevarerstrategi 2017–2025, indgået i partnerskab mellem Bornholms Regionskommune, Bornholms Landbrug, Gourmet Bornholm og Bornholms Vækstforum. Visionen er »Bornholm er fyrtårnet i det danske fødevarerlandskab. Og øen skal vokse og blomstre i lyset heraf.«
- Oprette Økologisk Jordbrugsfond og Økologisk Fællesskabsgård i et partnerskab mellem LAG-Bornholm, Danmarks Naturfredningsforening, Bornholms Miljø og Energiforening.
- Kommunens jorde udbydes til økologisk forpagtning.
- Vi arbejder systematisk med økologi og lokale fødevarer i de offentlige køkkener samt på at udvikle bæredygtig køkkendrift.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Gennemfører Bornholms fødevarerstrategi 2017–2025, indgået i partnerskab mellem Bornholms Regionskommune, Bornholms Landbrug, Gourmet Bornholm og Bornholms Vækstforum. Visionen er: »Bornholm er fyrtårnet i det danske fødevarerlandskab. Og øen skal vokse og blomstre i lyset heraf.«
- Oprette Økologisk Jordbrugsfond og Økologisk Fællesskabsgård i et partnerskab mellem LAG-Bornholm, Danmarks Naturfredningsforening, Bornholms Miljø og Energiforening.
- Kommunens jorde udbydes til økologisk forpagtning.
- Vi arbejder systematisk med økologi og lokale fødevarer i de offentlige køkkener samt på at udvikle bæredygtig køkkendrift.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Afdække de væsentligste barrierer vedrørende fødevarerhvervets afsætning.
- Bornholms Regionskommune kan donere jord til den almennyttige Økologiske Jordbrugsfond.
- Sammenlægge Bornholms Regionskommunes og Bornholms Hospitals køkkener.
- Understøtte øget økologisk grønsags- og kødproduktion.
- Udvikle en fødevareruddannelse på Bornholm.
- Styrke indsatsen omkring mad og måltider til børn og unge.

BORNHOLMERMÅL #7

BORNHOLM GØR SIN NATURRIGDOM TIL EN DEL AF BUNDLINJEN

Vi vil bevare og udvikle den helt unikke bornholmske natur. Naturen er rygraden i vores selvopfattelse- og gør Bornholm attraktiv for turister og tilflyttere. Naturen spiller samtidig en stor rolle i den grønne omstilling. En større diversitet i naturen kan medvirke til at binde og reducere f.eks. CO₂ og kvælstoffer i atmosfæren.

MÅLSÆTNING

- Vi vil arbejde for at øge vores naturværdier.
- Vi vil skabe flere sammenhængende naturområder.
- Vi vil øge biodiversiteten.
- Vi vil øge tilgængeligheden til naturen, under hensyntagen til den vilde natur.
- Vi vil samarbejde om forskellige brugeres behov.
- Vi vil arbejde med at mindske vores forurening af Østersøen.
- Vi vil styrke naturens rolle i forhold til trivsel, turisme og bosætning.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Bornholms Regionskommune arbejder med at øge den lokale biodiversitet bl.a. gennem naturforbedring for friluftsliv i Klemensker, naturpleje og vandløbsforbedringer, samt Naturstyrelsens projekt med reetablering af Ekkodalens moser – fra 30 til 150 hektar.
- Udvikler signaturoplevelser inden for Outdoorområdet i samarbejde med Outdoor-klyngen på Bornholm.
- Udvikler lokalmiljøer i respekt for naturen gennem strategiske partnerskaber bl.a. i 'Helhedsplan Allinge/områdefornyelsesprojekt Allinge' og 'Fremtidens Landskaber på Nordbornholm'.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Bakke op om projektet Bornholms Grønne Bølge for at udvikle sammenhængende natur til glæde for naturen, outdoor turisme og øvrig rekreativ udfoldelse.
- Øge bevidstheden om hvor vigtig naturen er for os.
- Øge naturinformation der skaber bedre overblik over mulighederne for friluftsliv på Bornholm.
- Yderligere naturpleje og naturgenopretning for at øge biodiversiteten.

BORNHOLMERMÅL #8

NÅR JEG ER PÅ BORNHOLM, ER JEG EN DEL AF BRIGHT GREEN ISLAND!

Bornholms grønne omstilling kræver involvering, engagement og sved på panden af borgere og erhvervsliv. Alle med en relation til Bornholm - bornholmere, turister, samarbejdspartnere - skal inviteres til at deltage i og udvikle projektet, samt agere som ambassadører for den kloge, grønne ø i Østersøen.

MÅLSÆTNING

- Vi vil samarbejde om, at visionen om den grønne ø, skal være tilgængelig og give mening for alle, der opholder sig på Bornholm.
- Vi styrker børn og unges grønne dannelse og viden om bæredygtighed og bornholm-ske ressourcer.
- Vi gør Bright Green Island-visionen synlig for alle, der er på Bornholm.

PÅ BORNHOLM GØR VI

- Samarbejder mellem kommunen og borgerforeninger, brancheforeninger med videre om implementering af bæredygtige tiltag.
- Udvikler årlig temauge i skolerne og øvrige tiltag i skolerne med fokus på Bright Green Island og bæredygtighed.
- Inddrager det offentlige rum i formidlingen af Bright Green Island visionen.

PÅ BORNHOLM KAN VI

- Udvikle kommunikations- og brandingindsatsen omkring Bright Green Island for at skabe ejerskab og forståelse for bl.a. de 10 små grønne skridt og Mit Bornholmermål.
- Udarbejde en strategi der understøtter grøn dannelse og Bright Green Island-dagsorden på børne- og skoleområdet.
- Tage initiativ til at alle kommunens skoler får implementeret Grønt Flag.
- Initiere et strategisk samarbejde med Folkemødet for et mere et grønt Folkemøde.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

13 KLIMA-
INDSATS

17 PARTNERSKABER
FOR HANDLING

BRIGHT GREEN ISLAND VISIONEN

FNS VERDENSMÅL HAR HAFT INDFLYDELSE PÅ VISIONEN

FN's 17 Verdensmål har været en del af inspirationen til de otte Bornholmermål, der er ryggraden i Bright Green Island-visionen.

- #1** Bornholm gør bæredygtighed til god forretning.
- #2** Bornholm fører regnskab med sin grønne omstilling.
- #3** Bornholm vil til enhver tid være et forbillede som et klimavenligt samfund.
- #4** Bornholm kører grønt på land.
- #5** Bornholm kobler bæredygtighed og boliger med kulturel identitet.
- #6** Bornholm er fyrtårn for bæredygtige danske fødevarer
- #7** Bornholm gør sin naturrigdom til en del af bundlinjen.
- #8** Når jeg er på Bornholm, er jeg en del af Bright Green Island.

TESTØ BRIGHT GREEN ISLAND

Bornholm er oplagt som national testzone for smart energi

En af de største globale udfordringer i den grønne omstilling er bl.a., hvordan man håndterer store mængder af sol og vind i energisystemerne – og samtidig sikrer både forsyningsikkerhed og fornuftige priser.

Vores store produktion og forbrug af sol, vind og biomasse gør Bornholm oplagt som test-ø:

- 100 procent af den strøm, der produceres på Bornholm kommer fra sol, vind og biomasse.
- Over 80 procent af øen får varmen fra sol, vind og biomasse.
- Mere end 50 procent af samtlige husstande på Bornholm er koblet på øens fjernvarmenet, der leverer varme baseret på sol, vind og biomasse.

I det store Ecogrid-projekt, tester 1.000 bornholmere i dag fremtidens elsystem i samarbejde med blandt andre Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Energi, IBM og Copenhagen Business School.

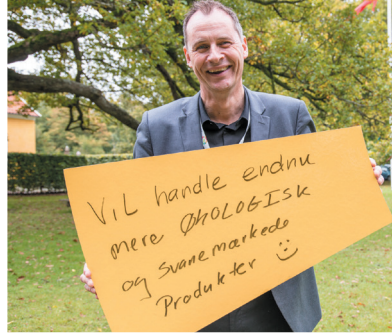
En anden styrkeposition er, at der kun er ét elkabel til og fra øen: Alle ændringer i elproduktion og -forbrug kan måles meget præ-

cist. Bornholm udgør desuden ca. én procent af Danmark og 0,2 promille af Europa, hvilket gør det let at sammenligne data. Derudover er Bornholm et komplet mini-samfund med hospital, skoler, huse, arbejdspladser, familier, etc. Derfor er det attraktivt at lave fuldskala-forsøg på øen.

Blandt andet derfor er Bornholm i dag vært for en række små udviklingsprojekter inden for elbiler, solceller, varmepumper i fjernvarmen.

Der arbejdes intensivt på at gøre Bornholm til national testzone for smart energi.

Både Bright Green Island-strategien og test-ø-aktiviteterne gør, at vi har en meget bred berøringsflade og modtager mange besøg fra hele verden fra uddannelser, universiteter, ministerier og projekter, som arbejder med den grønne omstilling.

Kontakt og mere info

BRIGHT GREEN ISLAND-KOORDINATOR / Lena Schenk / lena.schenk@brk.dk / 56 92 13 18

HJEMMESIDE / www.brightgreenisland.dk

FACEBOOK / www.facebook.dk/brightgreenisland.bornholm